

Byla C-217/21**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2021 m. balandžio 6 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Administrativen sad Veliko Tarnovo (Veliko Tirnovo administracinis teismas, Bulgarija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. vasario 19 d.

Pareiškėja:

„AGRO – EKO 2013“ EOOD

Atsakovas:

Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie“

Pagrindinės bylos dalykas

Skundas dėl *Izpalnitelen direktor na Darzhaven fond „Zemedelie“* (Valstybinio žemės ūkio fondo (toliau – DFZ) vykdomasis direktorius) numanomo atsisakymo priimti sprendimą dėl ūkio savininko pateiktos paramos paraiškos už 2018 m. laikotarpį pagal 2014–2020 m. kaimo plėtros programą – Šalių ginčas dėl to, ar yra toks numanomas atsisakymas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos 75 straipsnio išaiškinimas.

SESV 267 straipsnis.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos 75 straipsnio 1 dalyje vartojama sąvoka „išmoka“ reiškia pagal mokėjimo prašymą pradėtos procedūros pabaigą?
2. Ar tai, kad ūkio savininkas faktiškai gavo pinigų sumą, kurios prašė, yra tolygu teigiamam mokėjimo agentūros sprendimui dėl prašymo leisti pasinaudoti teisėmis į išmokas, kitaip tariant, ar tai, kad, viešai paskelbiant išmokas pagal atitinkamą priemonę, asmuo nėra gavęs pinigų sumos, reiškia, jog jo prašymas leisti pasinaudoti teisėmis į išmokas buvo netenkintas, kai asmuo nebuvo informuotas apie procedūros pratęsimą ir naują patikrą?
3. Ar 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos 75 straipsnio 1 dalyje nustatytas terminas reiškia, kad valstybės narės privalo atitiktį paramos skyrimo sąlygoms patikrinti iki jo pabaigos ir pratęsti šį patikrinimą gali tik išimties tvarka?
4. Ar 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos 75 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino nesilaikymas reiškia numanomą atsisakymą skirti paramos išmoką, kai ūkio savininkas nebuvo informuotas apie papildomos patikros atlikimą ir nėra jokio atitinkamo rašytinio dokumento?

Nurodytos Sąjungos teisės nuostatos

2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL L 347, 2013, p. 549), visų pirma 27 konstatuojamoji dalis, 40, 63, 72 ir 75 straipsniai

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnis

Nurodytos nacionalinės teisės nuostatos ir jurisprudencija

1. Nacionalinės teisės nuostatos

Administrativnoprotsesualen kodeks (Administracinio proceso kodeksas) 21 ir 54 straipsniai, 57 straipsnio 1 dalis ir 58 straipsnis

Zakon za podpomagane na zemedelski proizvoditeli (Paramos ūkių savininkams įstatymas) 41 ir 43 straipsniai

Naredba N° 7 ot 24.02.2015 za prilagane na myarka 10 „Agroekologia i klimat“ ot Programata za razvitie na selskite rayoni za perioda 2014–2020 (2015 m. vasario 24 d. Nutarimas Nr. 7 dėl 2014–2020 m. kaimo plėtros programos 10 priemonės „Agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonė“ taikymo) 50 ir 52 straipsniai

2. Nacionalinė jurisprudencija

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęsio teismo manymu, Bulgarijos Respublikos *Varhoven administrativen sad* (Vyriausiasis administracinis teismas) jurisprudencija, susijusi su klausimu, ar tai, kad kompetentinga institucija nepriėmė sprendimo dėl ūkio savininko pateiktos paramos paraiškos, yra numanomas atsisakymas ją tenkinti, yra nenuosekli. Didžiojoje šio teismo jurisprudencijos dalyje preziumuojama, jog tokio atsisakymo nėra, nes nacionalinės teisės aktuose nenustatyta sprendimo priėmimo termino. Reglamento Nr. 1306/2013 75 straipsnyje nustatytas prašomos paramos sumokėjimo terminas, bet ne terminas, per kurį ši parama turi būti patvirtinama arba atsisakoma ją skirti išleidžiant administracinį aktą; patikros atlikimo termino šio straipsnio 2 dalyje nenustatyta. Kartu kai kuriuose *Varhoven administrativen sad* sprendimuose nurodyta, jog numanomo atsisakymo nebuvimo prezumpcija reikštų, kad paramos paraišką pateikusiems ūkių savininkams nesuteikiama teisinė apsauga kompetentingos institucijos neveikimo atveju.

Faktinių aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 „AGRO – EKO 2013“ EOOD yra prekybos bendrovė, ji gamina žemės ūkio produktus ir yra registruotoji ūkio savininkė.
- 2 Bendrovė pateikė paramos paraišką, kurios UIN (unikalus identifikacinis numeris) yra 04/210518/78639, už 2018 m. laikotarpį pagal 2014–2020 m. kaimo plėtros programą ir prašo skirti jai paramą pagal šias sistemas: „Vienkartinės išmokos už plotus sistema“, „Perskirstymo išmokos sistema“, „Išmokos už klimatui ir aplinkai naudingą žemės ūkio praktiką sistema – žalinimo tiesioginės išmokos“, „Susietosios paramos avims žindenėms ir (arba) ožkoms žindenėms taikant atrankiąją kontrolę sistema“, „Susietosios paramos vaisiams sistema“, „Susietosios paramos daržovėms sistema“, „Susietosios paramos baltyminiams augalams sistema“, „Nacionalinė pereinamosios paramos už žemės ūkio paskirties žemės plotus vienam hektarui sistema“, „Nacionalinė pereinamosios paramos avims žindenėms ir (arba) ožkoms žindenėms susiejant su gamyba sistema“, 10 priemonė „Agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonė“, „Kompensacinės išmokos už kalnuotas vietas“ ir „Kompensacinės išmokos už kitas vietas, kuriose esama didelių gamtinių kliūčių“. Prie paramos paraiškos buvo pridėti reikalingi dokumentai, juose pateikti duomenys buvo patikrinti automatiškai.
- 3 Kai kuriuose „AGRO – EKO 2013“ EOOD valdomuose žemės sklypuose buvo atlikta patikra vietoje ir per ją nustatyta, kad paramos skyrimo sąlygos įvykdytos.

- 4 „AGRO – EKO 2013“ EOOD buvo išmokėta parama pagal visas sistemas ir priemones, kurias ji nurodė, išskyrus 10 priemonę „Agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonė“; informaciniai raštai jai nebuvo nusiųsti.
- 5 2020 m. vasario 21 d. įmonė pateikė DFZ vykdomajam direktoriui prašymą (gavimo numeris 02-040-2600/3712#4) išmokėti jai paramą pagal paramos paraišką (UIN 04/210518/78639) už 2018 m. laikotarpį pagal 2014–2020 m. kaimo plėtros programos 10 priemonę „Agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonė“. Sprendimas dėl šio prašymo dar nepriimtas.
- 6 Per teismo procesą 2020 m. birželio 24 d. teismo posėdyje buvo pateiktas raštas (gavimo numeris 02-040-2600/37121/5/09.03.2020), kuriuo reikalaujama iš naujo apskaičiuoti sumą pagal paramos paraišką (UIN 04/210518/78639) už 2018 m. laikotarpį pagal 2014–2020 m. kaimo plėtros programos 10 priemonę „Agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonė“ ir parengti informacinį raštą dėl paramos pagal šią priemonę patvirtinimo ir išmokėjimo. Reikalavimas iš naujo apskaičiuoti paramos sumą grindžiamas kitu, 2019 m. lapkričio 8 d. *Direksia „Techniški inspektorat“* (Direkcija „Techninė inspekcija“) raštu dėl žemės sklypo patikros. Iki įrodymų rinkimo procedūros pabaigos nebuvo pateikta informacijos apie tai, ar buvo atsakyta į šį raštą, ar buvo pradėta administracinė procedūra, ar buvo atliktas patikslinimas ir ar buvo išleistas nutarimas dėl paramos skyrimo. Iš duomenų bazės išrašo, kurį pateikė atsakovas, matyti, kad iki įrodymų rinkimo procedūros pabaigos, t. y. 2021 m. sausio 20 d., parama, kurios buvo prašoma už 2018 m. laikotarpį pagal 10 priemonę, išmokėta nebuvo. Iš šio išrašo taip pat matyti, kad suma, kurios buvo prašoma pagal šią priemonę, nebuvo patvirtinta.

Svarbiausi pagrindinės bylos šalių argumentai

- 7 Pareiškėja teigia, kad DFZ vykdomasis direktorius numanomai atsisakė tenkinti paramos paraišką (UIN 04/210518/78639) už 2018 m. laikotarpį pagal 2014–2020 m. kaimo plėtros programos 10 priemonę „Agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonė“. Pareiškėjos manymu, sprendimas turėjo būti priimtas per 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos 75 straipsnio 1 dalyje nustatytą terminą, nes ji nebuvo informuota apie tai, kad, be pas ją atliktų patikrų vietoje, reikalingos papildomos patikros.
- 8 Atsakovas preziūuoja, kad nėra DFZ vykdomojo direktoriaus numanomo atsisakymo, jei yra pareiga išleisti atskirą administracinį aktą. Numanomas atsisakymas neleistinas taip pat dėl to, kad nėra nustatyta administracinės institucijos sprendimo priėmimo termino.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 9 Šalys dėl faktinių aplinkybių nesiginčija. Pareiškėja pateikė paramos paraišką už 2018 m. laikotarpį, institucija dėl paraiškos nepriėmė rašytinio sprendimo, išmoka

pagal 10 priemonę nebuvo sumokėta. Atsakovo administracinio akto, kuriuo būtų nurodyta sustabdyti pagal paraišką pradėtą administracinę procedūrą arba atlikti reikalingas papildomas patikras, nėra.

- 10 Šalys ginčijasi iš esmės dėl to, ar yra numanomas atsakovo atsisakymas skirti paramą už 2018 m. laikotarpį.
- 11 Griežtai taikant *Administrativnoprotsesualen kodeks* (Administracinio proceso kodeksas, toliau – APK) taisykles dėl individualių administracinių aktų išleidimo (neabejotinai toks aktas išleidžiamas, kai administracinė institucija priima sprendimą dėl to, ar įvykdytos prašomos paramos mokėjimo pagal paramos sistemas ir priemones sąlygos), informacinio rašto parengimo terminas yra 14 dienų nuo paramos paraiškos pateikimo. Akivaizdu, kad APK nustatytas 14 dienų terminas yra nepakankamas atitinkamai paramos skyrimo sąlygoms patikrinti. Tokiomis aplinkybėmis kiekvienos paraiškos atveju turėtų būti parengiamas dokumentas dėl procedūros sustabdymo. Atsižvelgiant į dokumentų srautą, kuris apsunkintų su tiesioginėmis išmokomis susijusių paramos paraiškų nagrinėjimo procedūras, jurisprudencijoje buvo paneigta būtinybė APK nustatytus terminus taikyti procedūrose, pagal kurias išleidžiami individualūs administraciniai aktai dėl pateiktų su tiesioginėmis išmokomis susijusių paramos paraiškų.
- 12 Kartu materialinės teisės aktuose nenustatyta specialių terminų, per kuriuos turėtų būti parengiami informaciniai raštai dėl leidimo skirti ir išmokėti prašomą paramą pagal paramos sistemas ir priemones. Be to, *Zakon za podpomagane na zemedelskite proizvoditeli* (Paramos ūkių savininkams įstatymas) netgi nenumatyta išleisti atskiro administracinio akto dėl pateiktos paramos paraiškos. Šio įstatymo 43 straipsnyje kalbama apie „tiesiogines išmokas“, jame nustatytos šių išmokų skyrimo ir sumažinimo bei atsisakymo jas skirti sąlygos. Toks teisės aktų leidėjo požiūris atitinka reglamentus Nr. 1306/2013 ir Nr. 1307/2016 – pagal juos paramos paraiškos yra „teisių į išmokas paraiškos“, taip pat juose nustatyti mokėjimo terminai.
- 13 Pagal poįstatyminių teisės aktų nuostatas dėl 10 priemonės „Agrarinės aplinkosaugos ir klimato priemonė“ taikymo sąlygų mokėjimo agentūra (DFZ) įpareigojama raštu informuoti ūkių savininkus, tačiau šis įpareigojimas nėra susietas su jokių terminų, o ūkių savininkams teiktina informacija apima informavimą raštu apie išmokėtą paramą.
- 14 Kartu mokėjimo agentūros (DFZ) interneto svetainėje skelbiamos visos pagal atskiras priemones sumokėtos išmokos, taigi ūkių savininkai apie sumokėtas išmokas informuojami taip pat medijose.
- 15 Administracinė institucija sąvokas „leidimas“, „patvirtinimas“ ir „išmoka“ vartoja kaip atskirus procedūros, pagal kurią galutinai sutvarkomos paramos paraiškos, elementus, tačiau Reglamente Nr. 1306/2013 nenustatyta, kad teisių į išmokas paraiškų nagrinėjimo procedūra turi būti baigiama išleidžiant atskirą

administracinį aktą, todėl, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, reikia išsiaiškinti Reglamento Nr. 1306/2013 75 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino ir joje vartojamos sąvokos „išmoka“ pobūdį.

- 16 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo manymu, su terminu nesusietas tiesioginių išmokų paraiškų nagrinėjimas nesuderinamas su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje įtvirtintu gero administravimo principu. Chartija šiuo atveju yra taikytina, nes ir administracinė institucija, ir teismas įgyvendina Sąjungos teisės nuostatas. Kalbant apie teisinę apsaugą ir galimybę išmokėti teismo pripažintą paramą, nerimą kelia tai, kad, kaip matyti iš atsakovo interneto svetainėje skelbiamų duomenų apie neįteiktus informacinius raštus, nuo 2016 m. laikotarpio iki dabar informaciniai raštai dėl tiesioginių išmokų nebuvo rengiami.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui nėra žinoma Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl Reglamento Nr. 1306/2013 75 straipsnio išaiškinimo atsižvelgiant į teisę į gerą administravimą, kai valstybė narė įgyvendina Sąjungos teisės nuostatas, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnį.